

9. februar 2011

Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg
Christiansborg

Finansministeren

Svar på Arbejdsmarkedsudvalgets spørgsmål nr. 228 (Alm. del) af
7. februar 2011

Spørgsmål

Ministeren bedes sende udvalget sit talepapir fra samrådet den 3. februar 2010 om regeringens efterlønsplan, jf. AMU alm. – samrådsspørgsmål AH, AI og AL.

Svar

Talepapiret er gengivet nedenfor. Det talte ord gælder.

Spørgsmål AH

Ministeren bedes redegøre for den af regeringen fremlagte plan om afskaffelse af efterlønsordningen. I den forbindelse bedes ministeren oplyse, hvilke forhold der har ændret sig siden regeringen i forbindelse med genopretningspakken afviste at forringe efterlønsordningen.

Svar i form af talepunkter

- Jeg kan forstå, at Beskæftigelsesministeren tidligere i dag har været i Samråd om de samme spørgsmål AH og AI, som vi har foran os nu. Lad mig starte med at sige, at jeg kan tilslutte mig Beskæftigelsesministerens bemærkninger.
- Beskæftigelsesministeren har også allerede redegjort for indholdet i forslaget til tilbagetrækningsreform. Så tillad mig så som Finansminister at uddybe nogle af de finanspolitiske spørgsmål.
- Med Genopretningsaftalen er der taget de nødvendige skridt til at indfri henstillingen fra EU om at styrke den strukturelle saldo med 1½ pct. af BNP i løbet af 2011, 2012 og 2013. Og dermed bringe underskuddet under 3 pct. af BNP senest i 2013. Genopretningsaftalen bringer os samtidig langt hen ad vejen mod strukturel balance mellem indtægter og udgifter i 2015, som er det primære mål i 2015-planen.

- Og der er med Genopretningsaftalen skabt troværdighed om den offentlige økonomi. Det er af stor betydning i forhold til at vi kan holde renteniveauet nede.
- Den udfordring, der er løst med Genopretningsaftalen, kunne ikke være løst med en reform af efterlønnen eller lignende, fordi sådanne ændringer først vil virke på lidt længere sigt.
- Derfor var det heller ikke relevant at snakke efterløn i forbindelse med Genopretningsaftalen.
- Tilbageføringsreformen sigter derimod på at løse udfordringerne på den lidt længere bane, dvs. frem mod 2020 og derefter. Tilbageføringsreformen er nødvendig for at skabe vækst, og fordi rammerne for vækst i den offentlige service ellers vil være meget beskedne.
- Når vi kigger blot nogle få år frem, vil der, trods Genopretningsaftalen, være et stort pres på den offentlige økonomi. Udgifterne til folkepension, ældrepleje og sundhed vil stige efterhånden som vi bliver flere ældre.
- Samtidig falder udbuddet af arbejdskraft som følge af den demografiske udvikling. Og skatteindtægterne fra olien i Nordsøen begynder at falde. Det betyder færre offentlige indtægter.
- I den situation er det ikke rimeligt at anvende offentlige udgifter på at trække raske arbejdsdygtige personer ud af arbejdsmarkedet.
- Vi kan konstatere, at Velfærdsaftalen fra 2006 ikke var ambitiøs nok. Da vi indgik aftalen havde vi meget store overskud i den offentlige økonomi. Men i mellemtiden er vi blevet ramt af den internationale krise. Og krisen har svækket den offentlige økonomi og vendt de store overskud til underskud. De store underskud øger vores gæld og skærper dermed udfordringerne i fremtiden.
- Krisen har også haft andre konsekvenser:
- For det første er det efter krisen blevet mere tydeligt, at vi har et vækstproblem i Danmark. Derfor har vi også sat mere fokus på

vækst. Det gør vi med efterlønsreformen og andre væksttiltag, som vi jo drøfter med Vækstforum. Hvis ikke vi øger arbejdsstyrken, kan de store tab af job i den private sektor, som vi har oplevet under krisen, blive permanente.

- For det andet er de internationale krav til økonomisk holdbarhed og finanspolitisk troværdighed skærpet meget på grund af krisen. De finansielle markeder har stort fokus på, hvordan landene håndterer de finanspolitiske udfordringer. Og vi kan jo se, at de lande, der ikke har styr på finanserne – fordi de ikke handlede i tide - nu bliver straffet, blandt andet med højere renter.
- Balance i den offentlige økonomi giver troværdighed, så vi kan fastholde lave renter til gavn for beskæftigelse og boligmarkedet. Hvis vi ikke tager hånd om udfordringen, vil Danmark være sårbar over for udviklingen på de internationale finansielle markeder, og vi vil samtidig efterlade regningen til kommende generationer.
- Derfor har regeringen foreslået en gradvis afskaffelse af efterlønnen.
- Og derfor har Regeringen også foreslået at fremrykke Velfærdsaftalens forøgelse af efterløns- og folkepensionsalderen med fem år.
- Det skal ses i lyset af, at de årgange, der står over for at gå på pension eller efterløn de næste 5-10-15 år, har udsigt til flere år med folkepension end både tidligere og senere generationer. Med regeringens forslag bliver der bedre generationsmæssig balance i antallet af år som pensionist.
- Alternativet til regeringens forslag er en årrække med meget begrænsede muligheder for at øge den offentlige service. Der vil simpelt hen ikke være mulighed for at udvikle kernevelfærden uden at der skal spares markant på alle øvrige områder.
- Regeringen vil hellere bruge de mange penge, som efterlønsordningen koster, på sundhed, uddannelse og ældrepleje. Så vi har et solidt fundament for at udvikle kernevelfærden.

Spørgsmål A1

Ministeren bedes redegøre for de økonomiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser af regeringens forslag om at afskaffe efterlønsordningen.

Svar i form af talepunkter

- Reformen betyder, at vi står bedre rustet til fremtiden, fordi den tager hånd om såvel manglen på arbejdskraft som manglen på penge til at finansiere velfærdssamfundet.
- Det forventes, at reformen vil øge beskæftigelsen med ca. 70.000 fuldtidspersoner i 2020. Og reformen vil forbedre den offentlige økonomi med ca. 18 mia. kr.
- Forbedringen af den offentlige økonomi vil samtidig bidrage til en væsentlig lavere offentlig gæld på længere sigt. I 2030 vil den offentlige gæld være ca. 200 mia. kr. lavere end i fravær af reformen og i 2040 ca. 475 mia. kr. lavere.
- Den økonomiske vækst vil i gennemsnit være ca. 0,4 pct.-point højere hvert år i perioden 2014-2020.
- Målt ved BNP løftes velstanden samlet set med 50 mia. kr. i 2020.
- Tilbageføringsreformen vil altså have en meget markant positiv effekt, både på de offentlige finanser og på den økonomiske vækst og velstand.
- Årsagen til det er, at langt de fleste i fravær af en efterlønsordning ville fortsætte på arbejdsmarkedet – og dermed fortsætte med at tjene penge til sig selv og bidrage til samfundets velstand.
- Vi skal huske, at over 85 pct. af dem, der gik på efterløn i 2009, kom direkte fra beskæftigelse. Og selvfølgelig ville langt de fleste være fortsat i beskæftigelse, hvis ikke der havde været en efterlønsordning.
- I de konkrete skøn for de økonomiske effekter, jeg nævnte før, er det forudsat at ca. 70 pct. af dem, der berøres af reformen i 2020 vil være i ordinær beskæftigelse. Herudover vil ca. 10 pct.

være i støttet beskæftigelse, navnlig fleksjob. Og endelig vil ca. 20 pct. modtage andre overførsler, herunder førtidspension mv.

- Det mener vi er helt realistiske skøn, måske endda til den forsigtige side. Og principperne svarer til de, der anvendes af De Økonomiske Råd og det uafhængige analyseinstitut DREAM-gruppen.
- Vi skal også huske, at uden reformer bliver det vanskeligt at rekruttere tilstrækkeligt med kvalificeret arbejdskraft i fremtiden. I dag er det kun omkring halvdelen af danskerne, der arbejder – og fremover bliver det endnu færre på grund af den demografiske udvikling.
- Det svækker grundlaget for at udvikle velstand og velfærd.
- Med regeringens tilbagetrækningsreform vil vi imidlertid stå bedre rustet til fremtiden – fordi reformen øger jobskabelsen og beskæftigelsen.
- Reformen vil derfor give en bedre balance mellem dem, der arbejder, og dem, der ikke gør. Det vil styrke mulighederne for økonomisk vækst, og det vil skabe bedre sammenhæng i den offentlige økonomi.

Spørgsmål AL

Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen vil skabe jobs til den store gruppe af personer, som med regeringens efterlønnsplan fremover ikke skal have efterløn, og som heller ikke vil være berettiget til f.eks. førtidspension. I den forbindelse ønskes oplyst, hvad det er for konkrete jobs regeringen mener, de pågældende skal varetage, og ministeren bedes redegøre for, hvilke konsekvenser regeringens efterlønnsplan vil få i forhold til fortrængning af andre grupper fra arbejdsmarkedet.

Svar i form af talepunkter

- Efterlønnsordningen blev indført med det formål at få ældre til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet så der blev plads til flere unge på arbejdsmarkedet.
- Erfaringen har vist, at økonomien ikke fungerer på den måde. Al erfaring viser, at øget arbejdsstyrke på længere sigt ledsages af øget beskæftigelse.

- Når arbejdsstyrken reduceres som følge af, at en stor andel af de 60-64-årige går på efterløn er resultatet således en lavere beskæftigelse.
- Omvendt vil en afskaffelse af efterlønnen derfor også give anledning til øget beskæftigelse. I Sverige og Norge, hvor der ikke findes nogen efterlønsordning er andelen af beskæftigede 60-64-årige da også væsentlig højere end i Danmark.
- Omkring 85 procent af dem der overgår til efterløn kommer direkte fra beskæftigelse. Langt de fleste af disse vil kunne fortsætte i beskæftigelse – enten med deres nuværende arbejdsfunktion eller i en anden funktion.
- Det er jo ikke sådan, man laver det samme gennem hele livet. Efterhånden som kompetencer og evner ændrer sig ændres arbejdsfunktionerne sig også.
- Derudover er der både på det offentlige og private arbejdsmarkedet taget en række initiativer, som gør det lettere og mere attraktivt for seniormedarbejdere at blive på arbejdsmarkedet. Det gælder fx deltidsloven, seniorordninger og seniorfridage.
- Samtidig skal man huske, at erhvervsstrukturen i Danmark til stadighed ændrer sig. Det gælder såvel med hensyn til de arbejdsfunktioner, der skal løses i fremtiden, som den teknologiske udvikling, som bidrager til at lette det fysiske arbejde.
- Selvom helbredssituationen for dem der i dag overgår til efterløn ikke afviger væsentligt fra dem der fortsætter i beskæftigelse vil der være nogen som er nedslidte og ikke kan fortsætte på arbejdsmarkedet.
- Det skal de naturligvis heller ikke. Men for at tage hånd om disse behøver vi ikke en efterlønsordning. Vi har allerede ordninger, der er skræddersyet til disse situationer. Det gælder blandt andet fleksjob og førtidspension.
- For personer tæt på folkepensionsalderen skal tilkendelsesproceduren for førtidspension naturligvis tilpasses, idet fx behovet for arbejdsprøvnings er mindre. Derfor har regeringen også foreslå-

et, at der indføres en seniorførtidspension, hvor adgangen til førtidspension bliver hurtigere og mere enkel.

- Som nævnt tidligere er det ikke forventningen, at en afskaffelse af efterlønnen og dermed øget beskæftigelse blandt de 60-64-årige, vil fortrænge andre aldersgrupper fra arbejdsmarkedet. Økonomien tilpasser sig en større arbejdsstyrke. Fx er arbejdsstyrken øget med 800.000 siden Anden Verdenskrig, hvilket jo ikke har resulteret i 800.000 ledige.
- Dertil kommer, at vi om blot nogle få år vil komme til at mangle arbejdskraft når der gradvist bliver flere ældre og færre i den erhvervsaktive alder.
- Og lad mig til sidst gentage det som Beskæftigelsesministeren også påpegede: at hvis man skal følge den logik, at øget arbejdsudbud skaber ledighed, vil en forøgelse af arbejdstiden med fx 12 minutter om dagen også føre til stigende ledighed. Det er da en tanke værd.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen